

Keresztelő és kiadóhivatal:

Bucuresti, Al. B. Str. 11. (Straszi-utca) 11.

Telefon: 222. Adóhivatal: 222. és 1847

1927. február 16. Szerda

1927. február 16. Szerda

KELLÉK

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110
* Csehszlovákiában	
Egy hónapra	ek 40.-
Egy szám	5.-

1927 február 16 Szerda

Ciuj-Kolozsvár X évfolyam 37 szám

5687 I. Adar 14

Két aktuális konferencia

Két jelentőségteljes konferencia összehívása aktuális a pillanatban. Mind a két konferencia az emberi élet meghosszabbítása érdekében van előkészületben, úgy a Coolidge által összehívandó leszerelési konferencia, mint a Bécsben ma összehívó vasúti ügyi értekezlet, mely a vasúti katasztrófák szisztematikus elhárítására irányul. Kétségtelen, hogy Coolidge elnök javaslata a leszerelési konferencia összehívását illetően grandiózussabb, mert a jövőt generálisan biztosítani akaró javaslat, de bár méretében kisebb, még sem kevésbé jelentős a bécsi vasúti konferencia sem.

Az utóbbi különösen romániai szempontból aktuális és jelentőségteljes, mert nálunk minden vasúti utazás egy-egy harciéri kockázattal ér fel, ami az emberi élet bizonytalanságát jelenti. De nemcsak nálunk, hanem egész Európában meggyűlölt az a békebeli munkafegyelem, mely hajdan a vasúton való utazást 95 százalékban tette biztonságossá. És valahogy a forgalom méretei is megnövekedtek, amellyel nem tart lépést a vasúti technikai felkészültség és fejlődése. A lerongyolódott kocsi-parkok, kicseréltetlen vasúti sípvágók szelk szelk keresztül kassul a kontinenseket a tásán ma Amerika az egyetlen hely a világon, ahol a vasúti utazás a békebeli biztonságot garantálja.

A bécsi vasúti konferencia tárgyalásai tehát két irányba kell, hogy elágazzanak. Az első szempont kimondottan technikai természetű és arra kell irányuljon, hogy a vasúti technikai felszerelésben a legújabb technikai eredményeket alkalmazzák és tegyék kötelezővé minden államvasút üzemvezetésében. Egy legfelsőbb fórumot kell teremteni az európai vasúttársaságoknak, amely diktatórikus hatalommal szól bele az egyes nemzeti államok vasúti organizációjába és a nemzetközi postaegyezmény mintájára a vasúti háló szervezetét, technikai felszerelését korszerű keretekbe kényszeríti.

A tanácskozáskor másik részének a vasúti morális szellemének reorganizálása kell, hogy tárgyát képezze. Amint a katonát nemcsak a fegyverforgásra tanítják meg, hanem nagy súlyt fektetnek ugyanevezett harcászatiakra, morálitására és céludatosságukra, akként a vasúti feladatuk és felelősségteljeségük egyenrangú a katonáéval, sőt még annál is több, mert nem az ölés munkája járul hozzájuk, hanem ellenkezőleg: az élet megvédelmezésének mindenáron való biztosításának egyszerű hivatása. Kétségtelen, hogy ennek a morális szellemnek és öntudatosságának legjelentékenyebb bázisa az anyagi gondtalanság, mert lehetetlen elképzelni éhezést és nyomorgó embereket altruista szolgálatban akkor, ha a saját maguk életét minden percben az anyagi összeomlás fenyegeti.

Különösen kihangulyozandó szempont ez nálunk, Romániában, ahol a vasúti technikai és szervezeti züllyöttsége mellett a vasúti személyzet rettentő anyagi depressziók közepette kénytelen nehéz szolgálatát ellátni és nyomorgva, lerongyolódva, agyongyó őrve kell állania az élet megvédelmezésének kemény posztján. Az igazi megoldást a bécsi vasúti konferencia tehát akkor hozná meg a vasúti katasztrófák elhárítására, ha a technikai természetű határozatokon kívül egy olyan szabályzatot fogadtat el, amely minden egyes európai államot, így Romániát is kötelezi arra, hogy vasúti személyzete számára egy emberséges szolgálati pragmatikát és megfelelő gazdasági biztonságot garantáljon. Minden határozat, amely ezt figyelmen kívül hagyja, végeredményben csak teoretikus értékű lehet, mert lehetetlen elképzelni, hogy a legfejlettebb technikai eszközök is teljesíthessék feladatukat akkor, ha kezelőik nem lelkiismeretes, lelkiileg, testileg kiegyensúlyozott emberek.

A bécsi vasúti konferencia határozatainak eredményességét és tartósságát a másik konferencia, nevezetesen a Coolidge téli igazán hatályos. A háborúk megakadályozása a vasúti biztonságának legjobb őrei. A két konferencia jelentősége tehát a célok végző főként egybetalálkozás. Bár céljaik és eredményeik a békebeli viszonyok fejlődésére talajra nőnek örökérvényűvé!

Megszakadtak a tárgyalások Kanton és Anglia között

London, február 15. A katonai események újabb döntő fázisához jutottak. A tegnapi nap folyamán még olyan hírek érkeztek, melyek a kanton kormány és az angol kormány között folyó kedvező tárgyalásokról számoltak be. Mára a helyzet ismét megváltozott. A „Morningpost” értesülései szerint a kanton kormány engedelmétlen magatartása miatt Csen kanton külügy-miniszter és O'Maley angol ügyvivő között a tárgyalások megszakadtak.

Franciaország csak a Népszövetségen keresztül hajlandó megoldani a leszerelési problémát

Coolidge elnök hétfői konferenciát akar összehívni. A francia hazafias liga tüntetést akar a Rajnavidék kiűritése ellen

(London, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Times” washingtoni értesítései szerint, amerikai hivatalos körök még mindig remélik, hogy Franciaország meg fogja fontolni elutasító magatartását Coolidge elnök tengeri leszerelési javaslatával szemben. Abban az esetben azonban, ha Franciaország fenntartja toronai gusz álláspontját, Amerika meg fogja követelni a megegyezést katonai Nagybritanniával, Japánnal, esetleg Olaszországgal.

London, február 15. A „Daily Telegraph” mai cikkében azt írja, hogy Angliában teljesen kedvező a hangulat Coolidge leszerelési javaslata tekintetében. A megegyezésre két lehetőség áll fenn. Az egyik az, hogy a kérdés fölött Franciaország és Olaszország részvétele nélkül fogják a konferenciát dönteni, a másik pedig az, hogy az Uj Kelet kormány javaslatainak keretében ültetve egészen más eszközöket fog alkalmazni.

Páris, február 15. A Havas ügynökség jelentése szerint Brand külügyminiszter ma minisztertanács elé fogja terjeszteni javaslatát Coolidge elnök leszerelési javaslatára. A javaslat azt fogja proponálni Amerikának, hogy Coolidge elnöknek a leszerelésre vonatkozó kezdeményezését engedje át az erre legilletékesebb Népszövetségnek, mert Franciaország a Népszövetség megkerülésével nem érzi magát feljogosítottnak a külön konferencián való részvételre. Nem pedig főleg azért, mert ezzel lerombolná a Népszövetség tekintélyét. Franciaország szerint a leszerelésnek egy időben kell megtörténnie szárazon, tengeren és levegőben, mégpedig tekintetbe véve az illető államok földrajzi helyzetét.

Páris, február 15. A francia Hazafias Liga ma a Rajna-vidék kiűritésének terve ellen bejelentette, hogy tiltakozó gyűlést fog tartani.

A Traian császár gőzös tragédiája a kamara előtt

A parlament mai ülése

(Bucuresti-Bukarest, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Chioras-on elnökölt, a miniszterek közül Berlescu, Valeanu, Traicu-Jasi és Sergiu Nitza voltak jelen.

Berlescu iparügyi miniszter törvényjavaslatot nyújt be a bányatörvénynek a bányádra vonatkozó szakaszának módosításáról.

Garofild a mezőgazdasági agronómiai intézet létesítéséről szóló törvényjavaslatot terjeszti be.

Tzoni tiltakozik az ellen, hogy számos helyen a földművelési bizottságok a parasztság érdekeit figyelmen kívül hagyják.

Vasiliu enyapárti vizsgálatot kér a fotosani-megyei Frumusica községben, ahol törvényesen nem hasítottak ki legelőt.

Petrovici törvényjavaslatot nyújt be több egyetemi katedra létesítéséről többek között a kisebbségi teológiai fakultás felállításáról.

Traicu-Jasi a munkakamarákról szóló törvényjavaslatot terjeszti be.

Georgeacu Tulcea a legutóbbi hajótörés kapcsán megállapítja, hogy rossz régi anyagokat használtak és intézkedéseket kér ennek az állapotnak a megszüntetésére.

Florescu enyapárti kérdést intéz a pénzügyminiszterhez, az aradi selyemcsapás ügyében, amelynek egyik részese a Paris Ch. C. Bukaresti cég.

Munteanu a falticsói szövetkezeteknél történt csalásokról panaszolja.

Valeanu közlekedési miniszter visszautasítja Franesovicnak az előző ülésen a Trajan császár gőzös balesete miatt elhangzott panaszait és kijelenti, hogy Perieteanu a hajó parancsnoka, valamint a legénység hősiessé viselkedtek és megmenekültek az utasoktól. Ismerteti a Durostor balesetének okait.

A szenátus ülésén Torna szenátor felhívja a pénzügyminiszter figyelmét, hogy egy bánáti körzetben az adóhivatal magasabb adót hajt be a magyar telepektől a törvényesen előírtaknál. Intézkedést követel.

Onisor Ghibu megállapítja, hogy az erdélyi kulturális alapokat igen gyakran idegen célokra és a nemzet kárára használják fel. Kéri a kultuszminisztert, indítson vizsgálatot ebben az ügyben.

Ezután a közoktatásiügyi miniszterhez fordul, akit arra kér, készítsen pontos statisztikát a közoktatásról, mert a legutolsó 18 éves és elavult.

Gradisteanu interpellációt jelent be a román állam etnikai politikájáról. Kijelenti, hogy egy állandó népi politikára van szükség, amelyet az összes kormányok megkövetelnek a románok védelme érdekében.

Ezután áttértek a napirendre, amelyen a segélybőlgység felemeléséről szóló törvényjavaslat szerepel.

úár 15
2
al
et
SEK
abb betű
Állás
szek díj
tel. elő
di rabbi
kott és
ny
sirt
mellett
radea
kildendő
melékfog
szerezhetnek
örökben is
Megkeresés
ny akvizitáló
adta.
2872
lakást ke
a kadóba
6 gyermek
veszek. Cim
ájában.
legmaga
ronvásárol a
ámul
evőszék
Str. Jorga
1-a
8r szakmába
ves izr. nőtlen
egéd állást ke
kiadóban.
2874
és bármily fe
reciz varrásra
nyek vidékre is
gépítményt is
ímet a kadóba.
lis 1-re
a belvárosban
konyhaslakást
sz fizetve. Cim
tas nyomdában.
L. Pop 10
od
at Róvossz
svásárhely
77X
soarán
arneu palota.
ó. Utazóknak
at Müller.
4. sz. alatt
let
g lámpázott
50-100 dbig
HOLLANDER

IRÓK ÉS IRÁSOK

Franz Werfel

nyilatkozik a Paulus drámájáról és a zsidósághoz való viszonyáról

Amióta Franz Werfel drámája, „Paulus a zsidók között” megjelent, mindegyre olyan hírek bukkannak fel, amelyek arról szólnak, hogy a nagynevű költő kivált a zsidóságból, sőt egyes hírek már azt is közölték, hogy Franz Werfel a keresztény hitre tért át. Egy prágai lap ebben az ügyben magához Franz Werfelhez fordult és a költő a legnagyobb készséggel a következőket felelte a hozzá intézett kérdésre:

— Szíves kérdéseknek nagyon örülök, mint-hogy alkalmat ad nekem az összes hamis és ellenséges indulatból fakadó hírekkel szemben nyilvánosan kijelentem: nem keresztelkedtem ki! Sohasem fogok kikereszteskedni! Soha nem távolodtam el a zsidóságtól. Érzésben és gondolkodásban öntudatos zsidó vagyok! Hogy az én Paulus drámám zsidó körökben olyan sok kétkedést fakasztott zsidóhűségemmel szemben, azt semmiképpen sem tudom megérteni. Én úgy érzem, hogy ezzel a művemmel zsidó nemzeti drámát alkottam. Mert nincs a zsidó történelemben még egy olyan momentum, amely jelentősebb és tragikusabb volna, mint az, amelyet én választottam drámám anyagául. Még a templom elpusztulása is csak egy jelentéktelen katasztrófa ezzel a momentummal szemben. Az a végtelen súlyos kérdés, amelyet abban az időben a zsidó nép önmagától kérdezett: Vajjon megjött-e a MESSIAS? Ez az a felelet, amelyet erre a kérdésre a történelem adott, vajjon a zsidó történelemnek nem legtragikusabb momentumja ez.

— Miért ne tudnánk mi zsidók is történelmünk legnagyobb eseményével szemben elítélet nélkül állni? Atheista, materialista, nihilista és minden egyéb egészen nyugodtan lehet manapság a zsidó anélkül, hogy ezért külön gancs érné, de a kereszténység leválásának tragédiáját nem szabad megnyírja. Gattó fel fogás ez és a gattó fojtott levegője érzik benne. Félreértések ellen nem tudom megvédeni magam. De azokhoz az emberekhez tartom magamat, akik Paulus drámám előlévása és előadása után azt mondták nekem, hogy drámámból semmit sem éreztek ki erősebben, mint a zsidóság melódlóját.

KARINTHY FRIGYES SZERZŐI ESTJE. A magyar irodalom élő reprezentatívának legzsenitesebb feje jelent meg tegnap este a Magyar Színház rivaldaja előtt. Karinty Frigyes európai viszonylatokban is nagyjelentőségű írónyitvájában nemcsak a legnemesebb humor, az élet kegyetlen összefüggéseit megvilágító és leleplező szatíra, hanem a legmélyebb érzésvilág, a legmélyebb gondolat is ott lüktet, ott pompázik. Tegnap esti előadásán az a nagy művész rádásul még azt is bebizonyította, hogy mint interpretátor is elsőrangú, sőt: kitűnő színész és konferanszió. Minden szavát egyéni bájjal aláfestve dobta a közönség köré, mely egész estén át forrón ünneplte. Különösen nagy hatást ért el a „Nyugat” költőivel és íróival való találkozásairól mondott szavai, melyek egy-egy színnel, egy-egy odadobott szellemes megjegyzéssel szinte tökéletes portrét adtak ezekről az írókról. A „tisztességes barackról” felolvasott kis parabolája mélyértelmeséggel egy egész női speciest jellemezte. Különösen nagy hatást ért el befejezésében elmondott gyönyörű veresével, mely legközelebb megjelenő verskötetének prólógusa lesz. A „Savallóiskola” maró guyyja az ő bölcs és nemes ajkain meleg humorrá, kedves bonmottá enyhült.

A közönség ünnepi szeretettel ünneplte a nagy író, aki láthatóan meghatóan köszönte meg többszöri megjelenésével a rivaldák előtt a megkülönböztetett ünneplést. Karinty ma Temesváron tartja meg szerzői estjét.

FARCÁDI SÁNDOR: FENYŐ A HARGITÁN. (Versek.) Ami ebben a kötetben legelőször kapja meg az olvasót: a kifejezés tisztasága, bősége és precizitása. A témák, amelyek — igen őszinte hangokon — verbe kíváncsok, már nem ilyen egyenletesek. Nagyon is földszagu, némelykor rusztikus ízű hangulatok egészen az általános és emberi poémáig lendülnek, még pedig igen lendüle-

tes, szinte pathétikus hangon. É: mindezek ellenére Farcádi Sándor értékes költő, akinek kétségenkívül vannak jelentős mondanivalói. De ha mélyebben akar hatni, — akkor mélyebbre is kell stantania érzésvilágának humuszában, képzelete ormain. Csak ebben az esetben kerülhet harmóniába a költő kifejezés-gazdagsága a belső tartalommal. Elindulásnak

Hegyeket döntött le és mezőket sülyesztett el a jugoszláviai földrengés

Husi percig tartott a borzalmas katasztrófa

(Belgrád, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elemi világkatasztrófák sorozatában, amelyek egyre gyakrabban sújják a föld különböző részein az embereket, most egy újabb borzalmas elemi katasztrófa érkezik hír, amely annál is inkább megdöbbentő erővel hat ránk, mert csaknem a szomszédunkban játszódott le. A jugoszláv állam integráns részét képező Délhercegovinában és Dalmácia egy részében borzalmas földrengés pusztított, amelynek főszékhelye Ljubljana és Dubravnik között volt. A földrengés kitörésekor a lakosság halálfelelmek között menekült a szabadba. An-

azonban ez a kőtet is elég, sőt viszonylatba hozva a szokásos elindulásokhoz: többlet. Az bizonyos, hogy Farcádi tehérsége még nincs kellőleg megművelve, de minden értékes eredmény befogadására alkalmas. Hisszük, hogy ezzel felruházva majdan Farcádi Sándor az erdélyi lírikusok jelentősebbjei közé emelkedik. Hisszük és várjuk.

nak ellenére, hogy derült idő volt, a földrengés állandó villámcsapások és mennydörgések közepette folyt le. Ennek következtében egy hegy leomlott. Ljubljana-ban tíz ház összedőlt. Metkovits köz-ég van a lomás teljesea összeomlott, a köz-ég határában pedig egy mező teljesen eltűnt és helyét hatalmas töcsa foglalta el. A romok elhárítása és az áldozatok összeszámálása egy időre teljesen lehetetlenné vált. Hercegovinával a táviró- és telefonösszeköttetés teljesen megszakadt. A földrengés körülbelül 20 percig tartott, amely alatt 19 földtörmést észleltek. A földrengés okozta károk felmérhetetlenek.

Meghalt Mille Constantin

A romániai demokráta sajtó egyik legteletreméltőbb veteránjának kezéből örökre kihullott a toll. Constantin Mille, az emberi szabadságjogok romantikus szorgalmazója, minden becsülettel és igaz ügy irradhatatlan harcosa, a román újságírás nevelője, 67 esztendő korában hirtelen meghalt.

Igaz ember volt. Egyenes gerinccel jártá végig negyvenötéves újságírói pályáját, egész életén át az elyomottak joglalatába állította tollát és a legkérelmezhetőbb ellenfele volt minden elnyomatásnak, akár osztályokat, akár nemzetiségeket sújtott. A jóléte és a kényelembe született költő. Jásiban született 1861 december 21-én, mint gazdag és előkelő bojár-család gyermeke, de életpályáját mégis a szakadatlan küzdelmek rögző útjára terelte.

Előkelő íróművész volt, ragyogó stílusza, borotvaéles elme, sáinek minden egyes írása szinte eseményzűmba ment a román zsunaliztikában. Negyven esztendővel ezelőtt vett először tollat a kezébe. Akkor már beharangozta a külföldi nagy metropolisok egyetemait és mint széleskálajú európer jött haza nyugati európai haladás és humanizmus eszméivel terhesen. Mint korának minden forradalmi román intellektusja, ő is a szocialista pártban keresett először kiélési terepomot. 1885-ben ő alapította meg „Drepturile Omului” (Az ember jogai) címen az első románnyelvű szocialista lapot. Néhány év múlva újra szocialista lapnál dolgozott, a „Lumea Noua” (Uj világ) című hetilapnál. Amikor a szocialista sajtó megjelenése nehézségekbe ütközött, átlépett az „Adeverul” szerkesztőségébe, 1895-ben megvárolta a lapot, majd 1904-ben megalapította a délutáni „Adeverul” reggeli testvérilapját, a „Dimineata”-t.

Hosszu éveken keresztül ez a két lap volt a haladás és a demokrácia romániai zászlóhordozója. Mille Constantin neve annyira egybeforrott ezzel a két lappal, hogy az „Adeverul” és „Dimineata” homlokan meg ma is Mille Constantin nevével hordja tradícióból, noha Mille-nek ma már semmi nexusa sincs ezzel a két lappal. Négy esztendővel ezelőtt, amikor az „Adeverul” és a „Dimineata” Rosenhal tulajdonába ment át, Mille Constantin, aki mindenkifelelté tollának függetlenségét becsülte a legtöbbre, a két Figure testvérral kivált az „Adeverul” lapváltalat kötéséből és megalapították a „Lupta”-t és a „Presa”-t. Óriási anyagi adzokat hozott Mille Constantin azért a két lapért, hogy szabad és független fórumot teremthessen irasainak. Minden áldozat ellenére a „Presa” hamarosan megszűnt, de a „Lupta” ma is egyik legtevesebb és legharcosabb orgánuma a demokráciának.

Mint leg-veleg demokráta ember, Constantin Mille igaz és őszinte barátja volt az ország népességének. Minden elfoglaltságtól mentesben, az álalános emberi szempontokig tudott feltekedni a kibebbtegi politikában. Vidéki és vidéki egyezre. Ragyogó elmeének és pompás íráskészségének minden kincset felsorakoz-

tatta az antiszemitizmus elleni felvilágosító közdelemben s a zsidóságot ért támadások elleni vitéz védőbességeiben.

Egy jellegzetes agastyán-gárdának volt egyik utolsó mohikánja Mille Constantin. A romániai szellemi élet frontján már hosszú évek óta csak az öregek tartották ki a maradéknélküli demokrácia szorgálatában, a fiatal gárda az intellektuális fasizmus útján kalandozott el.

A fehérhaja öregek, a tiszta szívű derűs nyugalmával és a józágba vetett meggyőződésüknek hevvel, kifogyófélben levő bajnokai az egyetlen emberi szabadságjogoknak, mert az agastyánok gárdája pusztul és sorvad. Egyik másik közlök — Bacslbas, D meirescu — életük alkonyán kihullottak a sorból, lemorzsolódtak a balzámnyról és a legzselésőbb jobbáznnyra tolódtak át. Most meghalt Mille Constantin, aki élte végéig nem hagyta cserben a zászlót, utolsó pillanatig tartott ki mellette és az öregek közül már csak Costa Foru áll összevegyült fejével, hajlott háttal, de még mindig fiatalos lélekkel őrt a vártán. (j. f.)

Select-mozgó
Február 16

Ruppert Julian
Opera fantomja szerzőjének egyik legkiválóbb alkotása, Cecil B. de Mille felügyelete alatt

Hallgatás
Megható társadalmi drama. Főszerepben Vera Reynolds és H. B. Warner
Monopol Trans.

Urania-mozgó
Priscilla Dean közismert művész

Modern asszony
szencziációs keleti tárgyú kalandorfilm. A cselekmény Indiában foly.
Monopol Trans.

Apollo-mozgó
Lya Mara gyönyörű művész
Pompeour parancsára
nagy sikerű film.
Monopol Ulpia

Kié a

Dr. Dé a temesvári zsidó
Kié a jövő?
Azé, akié az ifjus
É: kié az ifju-ág
Akié az iskola!
Azé az embercsoport
és emberi események
ráerősökölja őket a
Igy cselekedtek a
börtök, k k a legfiata
mény próbáknak vete
Nem cselekedtek
államok sem, melye
célját úgy tűzték ki,
és pillanatnyi kultur
Mindez helyes és
rá nem eszmélünk, h
és f j i vasy nemzeti
temes emberiségnek
nyeknek eszményét
tűzni. Ezt megérezte
amikor gonfi hivatal
adattal bizt meg, h
nek és haladásának
egyes népek nevele
hozi és az értékes
m-llett, kiküszböl
kalmis lehet a népe
zésére és a háborus
Az igazság tehát
egyéniségű népcsoport
kölára van szükség
nak az összes nép-
jutni egymással. Ez
ha minden nép tehe
egy, hogy gond-
hoz-árujának az e
nak eléréséhez. T h
bercsoportnak meg
isholja, mert amu
idegen nevelési rend
magát, ebből tehet
muokájának medd
győrésse következn
ság pedig fokozott
szerepedés dacra is,
Ezt teljesen át
ifjuság iránti szere
zsidó iskola megtere
miért nem sikerül
módon, annak okf
itt most részletezni
Csak egyet akarok
arra, hogy még a h
nek is állandó, k
sajátos iskoláknak
rövid idő alatt, h
megfontolt reformok
és nevelők, az eg-
lelkilimeretes munk
céljának és rendszer
szerepében ebből m
és másrészt nem
iskola nem a fald
érdéket szolgálja. E
népeknél oly nemes
súlyosabb feladat a
a mi ereünkben, a
és jelenlegi székes
testi áll-potok elk
parancsoja csak
isholának a megter
Ennélfogva min
elősegíti, hogy a
megteletlen, népén
egyetemes emberi e
kedjék, a legnagyobb
Ezt minden zsidó
érdekekben erkölcsi-
gatni. S-nki más
megosnálni, nekü
kat nevelni és ez
tatlan, hogy a cser
ben specialis zsidó
megközelíthetjük é
a legkevesebb meg
számára. Minden
tanár, ha helyesen
és nem fog habozni
adni ha alkalmi, v
ség-k ez állásfoglal
az, hogy a szabad

február 16

Kié a jövő?

Dr. Déznai Viktor

a temesvári zsidó középiskola igazgatója

Kié a jövő?

Az, akié az ifjúság!

É: kié az ifjúság?

Akié az iskola!

Az az embercsoporté, ki ideáljait nemzeti és emberi események gyánant állítja oda és ráerősökölja őket a felülvizsgáló nemzedékre.

Igy osekedtek a Spartaiak is meg a Részbörtök, kik a legfiatalabb gyermekeket is kemény próbáknak vetették alá.

Nem osekedtek másképen a modern európai államok sem, melyek iskoláikban a nevelés célját úgy tűzték ki, ahogyan az érdekeiknek és pillanatnyi kultur állapotuknak megfelelt.

Mindez helyes és természetes lehet, amíg rá nem eszmélünk, hogy a helyi szükségletek és a fji vagy nemzeti ideálok felül, az egyetemes emberiségnek és az örök erkölcsi törvényeknek eszményét is nevelési célul kell kitűzni. Ezt megérezte a Nemzetek Szövetsége, amikor genfi hivatalának egyikét azzal a feladattal bízta meg, hogy az emberiség bizánci és hindásának érdekében igyekezzen az egyes népek nevelési rendszerét összhangba hozni és az értékes egyéni jelleg megóvása mellett, kiküszöbölje azokból mindent, ami alkalmas lehet a népek közötti ellentétek kifejtésére és a háborús szellem táplálására.

Az igazság tehát az, hogy minden fejlett egyéniségű népcsoportnak sajátos rendszerű iskolára van szüksége, azonban a nevelés céljának az összes nép-nél nem szabad ellentétbe jutni egymással. Ez csakis azáltal biztosítható, ha minden nép tehetőségi szabadon fejlődnek, úgy, hogy gazdaságos és szabadság kultúrájára, hozzájáruljanak az emberiség egyetemes céljának eléréséhez. That minden jelentékeny embercsoportnak meg kell, hogy legyen a saját iskolája, mert amennyiben ifjúsága egy neki idegen nevelési rendszernek kell, hogy alávetse magát, ebből tehetőségi elcsúszás, szellemi munkájának meddősége, érzelmi világának meggyövrése következnek. Az így felnövekvő ifjúság pedig fokozott fáradtság és sok fölösleges szenvedés dacára is, hátrányos helyzetbe kerül.

Ezt teljesen átértékelt azok, kik a zsidó ifjúság iránti szeretetüktől vezelve, a sajátos zsidó iskola megteremtésén fáradoztak. Hogy miért nem sikerült ez még eddig tökéletes módon, annak okfélé oka van, mely okokat itt most részletezni nagyon messzire vezetne. Csak egyet akarok kiemelni, amikor rámutatok arra, hogy még a hatalmas és szilárd államoknak is állandó, komoly munkájukba kerül sajátos iskoláiknak kiépítése. Nem is lehetséges rövid idő alatt, hanem csupán lassan és jól megfontolt reformok útján. A szülő, tudósok és nevelők, az egész nép legjobbjait állardó lelkiismeretes munkáját köveleli meg az iskola céljának és rendszerének megállapítása. Természetesen ebből mindössze politikát ki kell zárni és másrészt nem szabad elfelejteni, hogy az iskola nem a felnövekvő, hanem a gyermekek érdekét szolgálja. Ha már a hatalmas és szabad népeknél oly nehezen megy a dolog, mennyivel nagyobb feladat a sajátos iskola megteremtése a mi esetünkben, ahol faj, nevelési, történelmi és jelenlegi szükségletek, továbbá a lelki és testi állpotok és a különböző ösege sürögősen parancsolja csakis a mi számunkra szabott iskolának a megteremtését.

Eunélfogva minden olyan mozgalmat, mely elősegíti, hogy a zsidó ifjúság természetének megfelelően, népének szellemében és emellett az egyetemes emberi események irányában nevelkedjék, a legnagyobb örömmel kell üdvözölni. Ezt minden zsidó szülőnek saját jól felfogott érdekeiben erkölcsileg és anyagilag kell támogatni. Senki más nem fogja a mi iskoláinkat megosználni, nekünk meguknak kell magunkat nevelni és ezt teszik a sómérok. Tagadhatatlan, hogy a cserkészlet ma is a forma, amiben specialis zsidó nevelési munkát leginkább megközelíthetjük és melynek nevelési rendszere a legkevesebb megterhelés: jelenti a gyermek számára. Minden gondolkodó és érző szülő és tanár, ha helyesen van informálva belátja, ezt és nem fog habozni ennek nyíltan is kifejezését adni ha alkalmi, vagy hivatalos megkövetelés-k ez állásfoglalást nem akadályozzák. Tény az, hogy a szabadabb és mozgékonyabb sómér-

szervezet lehetővé teszi a zsidó ifjúságnak, hogy pótolja azon nevelési hiányokat, melyeket a nehézkes és megkötött hivatalos iskola szervezet meghagyott.

Ami a sómérészervezetet számunkra különösen becses és kedvesé kell, hogy tegye, az az a körülmény, hogy egészen a zsidóság szívébe nőtt és hogy abban a mi gyermekeink lelki szükségét követve, minden külső kényszer nélkül nevelik önmagukat. Mondanom sem kell, hogy az igazi nevelésnek ez az alapfeltétele. Természetesen egészen jó eredményeket egy ilyen mozgalom csak akkor produkálhat, ha gyermekeinket nem hagyjuk magukra, mert hiszen erőik gyengék és tudásuk korlátolt.

Azért ha nem akarjuk, hogy fiatal idealizmusuk ellankadjon és szép erőfeszítéseik eredménytelenek maradjanak, — amiknek következtében hitüket elvesztanék és cinikus, önsó emberekké válnának, — támogatnunk kell őket pénzzel és tanáccsal, de őrizkedjünk attól, hogy rájuk kényszerítsük felfogásunkat, mert a kényszer éppen az ellenkező hatást éri el. És akkor csodálkozva fogjuk látni, hogy a mi mai zsidó gyermekeink, akiket bár szeretünk, de öreg el fogultságtól vesztve, sehogyan sem akarunk komolyan venni, milyen tudnivaló, milyen jó érzelmű és mennyire fegyelmű önmagát és végül mennyire alkalmas a zsidó ideálok szorgatására.

Egy tizenkétéves flu rablógyilkossága Amerikában

(Newyork, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egész Amerika közvéleménye egy a maga nemében paratlan bűnügyi szenzáció hatása alatt áll. Amerikában az utóbbi évek alatt az igazságtörvényekben szaporodott el a fiatalok bűnösök száma és napirenden van, hogy 17-18 éves, legtöbbször előkelő családból származó gyerekek bűnösöket a legszörnyűbb bűncselekményekért törtéztetnek le.

A legutóbbi eset azonban felülmúlja az összes eddigieket, nem annyira a gaztett körülményei, mint inkább a bűnös, hihetetlenül fiatal kora miatt. Brooklynban egy Domovan Morton nevű fiú, aki mindössze 12 esztendő, heifon este Golds Max diszmuárukereskedőt üzletében agyonlötte, a kézi kasszát kirabolta és kifutott az üzletből. A menekülő kiskorú rablógyilkost a járőrelok eltozták és átadták a rendőrségnek.

Változatlanul fenmarad a kisantant

Benes nyilatkozata a csehszlovák külügyi bizottságban Bethlen római utjáról

(Prága, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Benes külügyminiszter (exposéja feletti vitákon) fejezte be a külügyi bizottságban. A felszólalására Benes hosszabban válaszolt és kijelentette, hogy a kisantant változatlanul megmarad ebben az alakban és összetállásban, amelyben kezdetül fogva volt, min az az a körülmények, amelyek a kisantant megteremtéséhez vezettek alapjávan ma is fennállnak. Bethlen magyar minisztereloök római utiterével kapcsolatban kijelentette Benes, hogy ennek az utnak elősorban gazdasági jellege van. Késztelen, hogy figyelembe kell venni a terv politikai oldalát is, de nem szabad szem elől téveszteni, hogy Magyarország jó viszonyban akar élni Oszországgal és tekintettel a kő-épeurópai konstallációra. Magyarország minden lépésén ki akar jüni abból a nehéz helyzetből, amelyben ma van.

Ez ellen senki sem emelhet kifogást. Hangsúlyozta Benes, hogy Oszországnak még nagyobb érdeke fűződik abhoz, hogy a többi országgal, elősorban a kisantant államsával jóviszonyba lépjen. A Magyarországgal folyó tárgyalások során elősorban az adriai kikötőről van szó. Ismeretese említi Benes a csehszlovák és magyar behozatal és kivitel adatait, amelyek élénken illusztrálják, hogy milyen nagy érdeke Csehszlovákiának az Oszországgal való jó barátság.

Végül Csehszlovákiának a Vatikánhoz való viszonyáról beszélt Benes és kijelentette, hogy ebben a kérdésben a külügyi kormány álláspontja változatlan. A külügyminiszter azzal fejezte be beszédét, hogy a csehszlovák külpolitikának a jövőben is az lesz a célja, hogy minél több olyan tényezőt egyesítsen, amelynek politikai érdeke Csehszlovákia érdekével szomszoros.

Ujra megszabadtak a kereskedelmi tárgyalások Nemetsország és Lengyelország között

Négy kiutasított német állampolgár miatt diplomáciai konfliktus támadt Varó és Berlin között

(Berlin, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A majdnem két év óta folyó német-lengyel kereskedelmi tárgyalások tegnap váratlanul megszakadtak. A német delegáció vezetője, Lewald levélben értesítette a lengyel delegáció elnökét, hogy több német állampolgárnak Lengyelországból történt kiutasítása miatt a berlini kormány a kereskedelmi egyezményre irányuló tárgyalások felfüggesztését rendelte el. A megszakadt tárgyalások főként éppen a kölcsönös tartózkodási jog szabályozására vonatkoztak és így a német állampolgároknak Lengyelországba való kiutasítása azt jelenti, hogy a varsói kormány nem fogadta el a német javaslatokat. Ezért a birodalmi kormány most közvetlen diplomáciai tárgyalásokkal igyekszik majd ezt a kérdést rendezni.

Brondzsynski egyuttal likvidálni fogja a berlini lengyel delegáció összes ügyeit.

A lengyel válassz egyebként a következőképen hangzik: A lengyel-német kereskedelmi tárgyalásoknak Németország által történt megszakítása nem hozható összefüggésbe a szóbanforgó német állampolgárok lengyelországi tartózkodási engedélyének meg nem hosszabbításával, mint ahogy ezt a német delegáció elnökének levele beállítja.

A német kormánynak az az állítása, hogy Lengyelországban a német állattalók tömeges kiutasítását követelik, semmilyen bizonyítékon nem alapszik s így ez az állítás nem vehető figyelembe. Ellenkezőleg,

a lengyel kormány azt állapította meg, hogy egy idő óta a német kormány a tömeges kiutasítás taktikáját követi a Németországban már megtelepedett lengyel munkásokkal szemben.

As így kiutasított lengyel állampolgárok száma elérte a huszonezretet. Varóban egyebként semmit sem tudnak a Lewald levélben említett német javaslatokról, amelyek a kiutasítások kérdésének diplomáciai rendezésére irányulnak.

Alapított 1908-ban.
Dr. med. HAGER és KALLÓZ vegyész orvos-
kémiai és bakteriológiai
orvosi laboratoriuma - Arad
Str. M. Nicolae 19.

Jellemző, hogy a német lengyel tárgyalások során mindig a tartózkodási jog kérdése volt az, amely a megegyezés útjában állott.

mert Lengyelország ennek a jognak igen szigorú korlátozását kívánja, emellett azonban tarifális és más kérdésekben is még nagyon mélyek az ellentétek.

Varsóból jelentük: Brondzsynski lengyel miniszteri tanácsos, aki a lengyel kormány teljes hatalmu képviselője volt a németekkel folyó tartó tárgyalásokban, felszólítást kapott, hogy azonnal utazzék Berlinbe és adja át a választ a német delegáció levelére, amelyet a Wolff-ügynökség útján tett közzé.

nyolcra hozva
Az bizonyos,
kellőleg meg-
ny befogadára
ahéva majdan
jelentősebbjei

ket
rengés

a földrengés
középpontja folyt
alott. Liabljana-
ég van a lómása
ában pedig egy
mas töcsa foglalta
szakok összeszám-
é vált. Hecce-
tőttetés teljesen
elal 20 percig
szeltek. A föld-
ek.

alvilágosító kiz-
amásak ellen

dánk volt egyik
tin. A romániai
u évek ó a csak
adéknélküli de-
gárda az intell-
duzott el.

sziv derűs nyu-
meggyözdősdük-
vó bajnokai az
nak, mert az ag-
sorvad. Egyik-
D meareson —
sorból, lemorzso-
legességességessbb
meghált Mille
em hagyta cser-
tartott ki mel-
csak Costa Foru
háttal, de még
vartán. (j. f)

gő
6
ulian
yik legkiválóbb
elgyelete alatt

ás
őszarepben Vera
Warner
Monopol Trans
zsgó

ert művész

szony
yu kalandor-
ndiában foly.
Monopol Trans.

zsgó
művésznő
ancsára
nben.
Monopol Ulpia

INNEN-ONNAN

Hogyan nyert az angol állampénztár a trónörökös utazásán? Mostanában törént, hogy Nagybritannia trónjának örököse, meg akarván ismereni a rászálló világbirodalom távolabbi részét is, látogatást tett Délafrikában. Nagyon természetes, hogy a hű alattvalók, a tartományi kormányok égtek a vágytól, hogy leendő királyuk tartózkodását minél kellemesebbé tegyék, ezért nyakra före rendezték tisztelétére a pazarnál pazarabb finnépégsket. A trónörökös valóban a legkellemesebb emlékekkel tért haza, de annál kellemetlenebb meglepetést okozott utazása a kincstár első lordjának, a pénzügyminiszternek, aki még a miniszterelnök előtt is panaszkodva hozta szóba a dolgot:

— Hat bizony, ami sok, az sok. Szép dolog volt az utazás, szükség is volt rá — de számlája kissé borsos. Huszonötezer font sterling! Ez bizony még a mi költségvetésünkben is elég csinos összeg. Meghallotta a pénzügyminiszter e kifakadását az éppen jelenlévő igazságügyminiszter s sietett elosztani a felbőket:

— Nincs semmi baj, uraim. Én megvizsgáltam a pénzügyminiszter urat az-al, hogy öf. lésge utazása még haszonnal járt, az állampénztarra nézve.

A miniszterek csupa kérdőjelis változott arccal fordulak a kollégáhos:

— Hogyan? Hogyan?

— Ugy, hogy ambar a parádé 25.000 fontba került, viszont a herceg oly bőkezűen osztogatja az amnesztiát mindenfelé, ahová csak el látogatott, oly tömördek feyenenek elengedte a hátralévő büntetését, hogy tartási költségeken legalább 41.000 fontot megtakarítunk! Huszonötezer levonva negyvenegyezerből, marad tizenhatezer. Ennyi az áll kincstár tiszta haszna!

— All right! — bóliatottak erre örvendezve a miniszterek. S a pénzügyminiszter máris azon töri a fejét, hová küldje utazni ismét a walesi herceget?

Színészek, akiket hógolyókkal kerget el a közönség a színpadról. Novi Piemontban napok óta hatalmas plakatok hirdették előre a „Primaria Compagnia Italiana di Rivista“ társulat fellépését a „Carlo Alberto Színházban.“ A nagyhangon hirdett társulat operetteket és táncos revűket akart előadni Észak-Olaszországnak ebben a kedves, csöndes városkájában. De már az első estén befagyott az egész bűrszke program. „Ászonyom, ön tuloz!“ a címe annak a revűnek, smellyel bemutatkoztak, a közönség szonban nemcsak, hogy nem lelkesedett az előadásért, hanem igen hidegen is fogadta. Az első felvonás után harsány fútyók hangzottak fel. A második felvonás alatt pedig egy szertien megállt az előadás. A könnyen hevülő olasz közönség es alkalommal nem krumplit és paradicsomot dobált fel a szűjtő kritika gyanánt a színpadra, hanem kirohant az utcára, amely frissen hullott hóval volt borítva, gyorsan hógolyókat gyurt és ezzel rohant vissza a néző térre, ahonnan a hógolyók sortúze indult meg a színpad felé. A primadonnát éppen fején találta egy hatalmas hógolyóba, amire a függőgyt gyorsan leeresztették és másnapra a társulat sietve távozott a piemonti városkából, ahol ilyen „hűdg fogadtatásra“ találtak.

Pezsögödugó-tözsde. A huszadik század mindent rendszerezit, mindent intézményesit, elsorvasztja, megöli az egyéni kezdeményezéseket. Szervezkedés: ez a jelszó.

Ki hallott arról, hogy Londonban már van pezsögödugó-tözsde is? A francia borkereskedők váltig panaszkodnak miatta.

Eddig az volt a szokás, hogy a londoni vendéglokkban a kiszolgáló pincérek, vagy a főpincérek megöintették azoknak a pezsögöplacokknak a dugóit, melyeket vendégeik megrendeltek, aztán a dugókat elvitték a különböző gyárakhoz. A hány dugót mutattak be, annyi

jutalékot kaptak. A jutalék fél shilling és két shilling között váltakozott, aszerint, hogy milyen volt a dugó, mennyi volt a pezsögöknek az ára.

A borkereskedők az mondják, hogy a pincérek már csak szokot a pezsögöket árulják, melyek legdrágábbak, mert akkor több pénzt veri markukat. Akárhogy is van ez, Londonban megalakult a pezsögödugó-tözsde, hogy a leszá

mitolást megkönnyítsék. I ten minden bemutatott dugó után a tözsde azonnal kifizeti a jutalékot, aztán a gyárosról megkérja a maga díját.

Vajjon hihat-e a vendég a pincérnek? A régi bizalmas viszony ime megrendült, a két barát közé odafurakodott az üzletienség. Ma még csak pezsögödugó tözsde van, de holnap már talán megalakul a lerágott csontok és kiöpött magok tözsdeje is.

Román állampolgárnak nem lehet Ausztriában birtokot vásárolni

A bécsi legfelsőbb bíróság a reciprocitás etvét alkalmazta az alkotmánytörvény 18-ik paragrafusával szemben

(Bécs, február 15. Az Uj Kelet tudósító-jától.) A bécsi legfelsőbb bíróság tegnap egy egyet tárgyal, amely ügyben hozott ítélet és annak indoklása belek p. olódik az 1923 évben meghozott román alkotmány 18-ik paragrafusába. Ez a paragrafus megállapítja, hogy Románia területén csak románok szerezhettek ingatlanokat.

A bécsi bíróság megállapította, hogy a reciprocitás alapelve szerint ennek következtében román állampolgár nem szerezhhet ingatlant Auszria területén. Az ügy maga a következő volt: 1920-ban Alexander Kissing, holland állampolgár egy villát vásárolt Ausztriában, amely villát rövid idővel később Mihail Munteanu román állampolgárnak adta el. Munteanu egymillió koronát fizetett ki a villáért és a vételár fennmaradó részét betétként bízottította. Minthogy a hátralék fizetése elmaradt, Kissing pert indított azért, hogy az elmaradt hátralékos összeget most már holland forintokban fizesse meg Munteanu. Kissing követelésével szemben Munteanu védője azt hozta fel, hogy a peresnek egyáltalán nem közelessége

fizetni, minthogy a törvény reciprocitása következtében az egész vásár semmisnek nyilvánítandó.

Ezek után viszont Kissing vissz követelte a villát Munteanutól és azonnal 50.000 schilling kártérítést követelt, minthogy a villa a Munteanu használatára következtében erősen megrongálódott. A bíróság egyelőre nem tudta megállapítani, hogy a román törvény csak megművelhető földekre szól-e, vagy pedig olyan luxusingatlanokra is, mint amilyen egy villa.

Éppen azért több jogi szakértő meghallgatása után a bukaresti osztrák követséghez fordult felvilágosításért. A bukaresti osztrák követség dr. Eusebius Popovici román jogásztól kért szakértői véleményt és Popovici nyíltan annak a jogi véleményének adott kifejezést, hogy a román alkotmány 18-ik paragrafusának alapján a reciprocitás alapelve a román állampolgárokkal szemben Ausztriában nem jogszertű. A bécsi törvényszék azonban Munteanut mégis kötelezte a megvásárolt villa visszaszáására. A legfelsőbb törvényszék ezt az ítéletet jóváhagyta.

Nyolcszáz esztendeje ismerik az influenza-járványt

Az influenza-járvány történeti összefoglalása

(Budapest, február 15. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Az egész világon végigvonuló spanyol, influenza, „Blitz kataris“ járvány aktuálisá teszi azt a kérdést, hogy mióta ismerik ezt a veszedelmesen gyorsan terjedő járványt.

Dr. Harceg Árpád budapesti orvos az egyik budapesti orvosi szaklapban igen figyelemreméltó és orvosi körökön kívül állók érdeklődésére is számotartó cikket foglalkozik ennek a járványnak történetével.

Az érdekes cikk írja megállapítja, hogy a járványos fertőző betegségeknek meg van a maguk története, némelyik ősidők óta befészkelte magát egyes vidékeken, másik bevándorolt, míg a harmadik hirtelen nagy pusztítást végez, aztán ismét eltűnik a homályban. Szerinte egyike a legérdekesebb járványoknak az influenza, mely többszázados mutra tekinthet vissza és különböző jellegű volt: egyszer tifuszos, mászabr a kataris vagy más formája kerekedett felül.

Jelenlegi neve Sir John Parlugletől (1707—1782) származik. Etimológiailag Paringle azt azarta kifejezést, hogy a betegség áradatként elöntötte az országot a királyi palotától a parasztkonyhóig. A betegség azonban sokkal régiebb, mint a jelenlegi neve, sőt az orvosi tudomány a történetéről egész kötetrevalót jegyzett fel. A betegség története, hiteles feljegyzések tanuskodnak arról, összeforrott az emberiség történetével.

Némelyek már Hippokratés és Diodor írásaiban is feltalálják a betegség tüneteit, leírását. August Hirsch szerint az első európai járvány 1173-ban indult meg és sűrűn végig a világot. Maok az időpontot későbbre teszik. Az 1510-iki járvány az első, amelynek lefolyásából kétségtelenül lehet az influenza következtetni. Ez a járvány Malta szigetéről indult ki. Az 1557-iki járvány egész Európán végigvonult, Franciaországban és Hollandiában ugyancsak senkit sem kímélt. A következő 1580-iki járvány keletről jött és különböző neveket adott neki. Ez alkalommal gasztrikus volt a járvány jellege. A járványt érvágásokkal

kezelték, de igen rossz tapasztalatokat eszközöltek ennél a kezelési móddal. 1593-ban is európai epidémia pusztított. 1626-ban csak Dél-Európában, főleg a Balkánon tépett fel. 1647-ben Nyugat-Európában. 1657-ben és 1658-ban, majd az 1675-ik évben Angliában, Németországban, Ausztriában és Magyarországon hatalmasodott el. 1686-ban és 1693-ban ismét Angliában, de Franciaországban és Hollandiában is.

A XVIII. században először 1709-ben és 1712-ben jelentkezett és a legörb európai országon végigszágolt. Az 1729—1730-as epidémia kétségtelesen keletről jött és Napolyban ért véget.

A keletről nyugatra, a délről északra vezető irány jellegese uja az infuenzajárványoknak. 1732-ben újból Oroszországból indult ki és Anghaba és Spanyolországba hatolt, sőt az amerikai kontinensen is elterjedt. 1734—37-ig hol itt, hol ott lépett fel. Olaszországban és Angliában súlyos komplikációkkal járt, leginkább agyvelői tünetekkel (delirium és érzékszervi zavarok), másutt börelváltózással (hólyagos kiütés) járt, de halálzási aránya nem volt nagy. A XVIII. században még ezeken kívül többször volt influenza. A század legnagyobb járványa 1781—82-ben dühöngött, ez is keletről jött és pedig Kelet-Indiától, Oroszországon keresztül és ezekben az években vol ak városok.

Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József“ keserűvíz rendbehozza a gyomor és a belek működését, és megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttörője megállapította, hogy a Ferenc József-víz abszolút megbízható hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

ahol minden lakos A XVIII. század franciától a „grippe“ és a németel

A XIX. század vid ideig maradt és is pusztított. 1830-ozott, amely Kelet-Európán, Egyiptom Ausztráliából indult tartott. Ezt a járványt a követség jellemezte,

Három é

A régi maion es közé

(Cluj-Kolozsvár döntőjéről.) Néhány jeleutkezni kezdnek den este a város es hirtelen az áruval szan közzétett időszerűtlan áruzávarok meltenek, hanem árnyalásra berendezet évek óta igyekszik megoldást találni es évtben végre sor kezésára, amely a kiadó Kolozsvár áru

A villamosmunkások bizonyos körmet, hogy a város régi postaházát me lehetne használni. E 1894-ben foglalkozt szakkoroket. Akko Kiszamosnak ezen abozolat vizierőment is mintegy 90 mecllyet egy modern tá hasznosítani lehet.

Elkészít

Isaportált és után 2 szaszak

(Bucuresti-Bul tudósító-jától.) A miniszteri javaslat körökben a leghe módosított formáj elkészült: et így a bizottságnak leg javaslat eredeti

Lepadatu pén vette a keresko

valemint a többi laait. Legnagyobb nak abban van, eltérően, ezen u egyszer fognak vámsnál, vagy a

A törvényjavaslatokos forgsiml gyak és áruk, an nak. Ezek után nál a vámilletéke Ugyancsak 2 esnek a hazai te lyek a beltöldi Ezen cikkek forg tehát a gyárakban Mindenfélé u ugyancsak 2 sz amelynek befizet egyseges szabály

Perfect
vénői müintézet
Rugyantabélyegyzőgyár, domborműnyomda,
Postafiók 97, Fiók: Timi-
soara, Str. Mercy No. 8.
Gyár: **Arad**

ahol minden lakos megkapta a járványt.
A XVIII. században kapta a betegség a franciáktól a „grippe“, az angoloktól az „influenza“ és a németektől a „Blitzkatarrh“ nevet.

A XIX. század első felében csak igen rövid ideig maradt el a betegség és Amerikában is pusztított. 1830-1833 ig újabb világjárványt okozott, amely Kínából indult ki és Pólinézián, illetőleg Oroszországon keresztül Németországot keresse fel. 1830 végén már Spanyolország lakosságát irtotta és innen Észak-Amerikába hatolt. 1831-ben Ausztriában és Magyarországon gázolt végig. 1832-ben ismét Amerikában találjuk és 1833-ban újabb járványhullám száguldott végig Oroszországból kiindulva, egész Európán, Egyiptomon és Szián. 1836-ban Ausztráliából indult ki a járvány és 1837-ig tartott. Ezt a járványt szokásosan nagy halandóság jellemezte, mely főleg a városokban

szedte áldozatait. 1846-48-ig Európát járta be. 1848-ban Észak-Amerikát és Nyugat-Indiát. További influenzajárványok voltak: 1850-51., 1855., 1857-58., 1874-75. években.

A világtörténelm legnagyobb influenzajárványa az 1889-1900-as években volt. Ennek nyomán bevezető tanulmányok készültek, míg 1892-ben Richard Pfeiffer az influenzabacillust felfedezte. Ez a nagy influenzajárvány is Ázsiából: Tarkentánból indult ki és Magyarországon szedte áldozatait. Azóta is szörvályosan állandóan közzöttünk van és időközönként tömeges megbetegedéseket okoz és tulajdonképpen járványos jellegűt ölt. Imeretes az a nagy pusztítás, amelyet 1918-1919-ben véghezvitt. Azóta ismételtelen fenyeget főleg Nyugat-Európában. A jelszerű járvány megérkezését is előre lehetett tudni, csak épp nem volt rá mód azt megakadályozni.

Három és félmilliója folyik el évente a városnak a Kiszamoson

A régi malom mellett vízesésből el lehetne látni a kisipart, az utcák, kirakatok és középületek világítását és a villamosvasut is megvalósíthatna

(Cluj-Kolozsvár, feb. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap óta Kolozsváron ismét jelentkezni kezdnek a multévi villenymizériék. Minden este a város egy-egy más részében szakad meg hirtelen az áramszolgáltatás, lezárva a hivatalosan közölt időszakos kikapcsolásokat. Ezek a városban áramzavarok természetesen nemcsak kellemetlenek, hanem érzékeny károkat okoznak a villanyerőre berendezett ipari üzemeknek. A város mérnök öta igyekezik valamilyen módon megfelelő megoldást találni erre a problémára és ebben az évben végre sor kerül két új Diesel motor beállítására, amely a kiállítások szerint képes lesz a fejlődő Kolozsvár áramszükségletét fedezni.

A villamosműveknél ugyiszólván állandóan zavarok bizonyos körökben újra felvetette azt az eszmét, hogy a város közepén átfolyó Kiszamosnak a régi postaépület mellett lévő esését rentabilisan felhasználhatna. Ez a terv nem új, mert már 1894-ben foglalkoztatta a hivatalos és nem hivatalos szakkorot. Akkoriban megállapították, hogy a Kiszamosnak ezen a pontján rendelkezésre álló abszolút vízermennyi eg közepes vízbőség mellett is mintegy 90 mechanikai kértőnek felül meg, amelyet egy modern turbina beállításával 70 százalékos hasznosítani lehet. Ez az árammennyiség a régi

villanydíjak szerint is több mint három és félmillió lej érték képvisel, amely most kinevezés nélkül elfolyik a havasban minden esztendőben.

Háromévesen ezelőtt ez a terv azért nem valósult meg, mert városépészeti kifogásokat emeltek, holott Zárkötés, Gombos és Prágában is vannak a város belsőjében vízerő-motorok, amelyek a környezet architekturális szépségéből semmit sem vonnak el. Később a Ganz monopolizáltus sztrájkja miatt nem lehetett a Kiszamos vizere és felhasználni. Mi azonban, amikor a város házi kezei szava vette a villamos tüzemeket és azok amúgy is túl vannak terhelve, magától adódik ennek az olcsó energia forrásnak a felhasználása. Az ezen terv által feljárt áram, amely naponta közel másfél millió wattóra tenné ki, rengeteg célra volna felhasználható. El lehetne látni belőle a város egész kisiparát, az utcák, középületek, kávéházak, nagyobb üzletek és kirakatok világítását, valamint meg lehetne valósítani a régóta esedékes közúti villamosvasut megépítését, ami által Kolozsvár valóban fővárosi jellegűt kapna, azonkívül pedig a villamos hőtelepek részleges tehermentesítésével biztosítva volna a nagyipari vállalatok zavartalan áramszolgáltatását.

Elkészült a forgalmi adó szabályozásáról szóló új törvényjavaslat

Importált és belföldön gyártott árut, valamint biztosítást és bankügyleteket után 2 százalék lesz az adó. A gabonafélék közül csak a liszt eseté 1 százalékos forgalmi adó alá

(Bucuresti-Bukarest, febr. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A forgalmi adóról szóló pénzügyminiszeri javaslat, amely kereskedelmi és ipari körökben a leghevesebb tiltakozásra adott okot, módosított formájában már majdnem teljesen elkészült és így a kormány legfőbb gazdasági bizottságának legközelebbi ülésén elé kerül. A javaslat eredeti szövegének megváltoztatásánál

Lepadatu pénzügyminiszter figyelembe vette a kereskedelmi kamarák előterjesztéseit,

valamint a többi gazdasági szervezetek javaslatát. Legnagyobb jelentősége ennek a javaslatnak abban van, hogy a multévi gyászorlattól eltérően, ezen a ugyanazon áruokról után csak egyszer fognak forgalmi adót fizetni, vagy a vammál, vagy a termelés helyén.

A törvényjavaslat szerint a jövőben 2 százalékos forgalmi adó alá ennek mindazon tárgyak és áruk, amelyeket külföldről importálnak. Ezek után a forgalmi adó az elvámolásnál a vámilletésekkel együtt kell fizetni.

Ugyancsak 2 százalékos forgalmi adó alá esnek a hazai termékek és gyártmányok, amelyek a belföldi fogyasztás céljaira szolgálnak. Ezen cikkekre forgalmi adóját a termelési helyen, tehát a gyárakban, malomokban fogják inasszálni.

Mindenféle banküzlet és biztosítási ügylet ugyancsak 2 százalékos forgalmi adó alá esik, amelyek befizetésére a pénzügyminisztérium egységes szabályzatot fog kidolgozni.

Ami a kereskedelmi és kisipari eladásokat illeti, ezek forgalmi adójáról még nincs végleges döntés. A kormány valószínűleg úgy fog határozni, hogy ezekre a kategóriákra

félszázalékos forgalmi adót fog kivetni, amelyet a rendes adóhivető bizottságok fognak évente megállapítani és a globális adóval egyidejűleg lesz fizetendő.

Az új törvényjavaslat elsősorban terhel meg forgalmi adóval az exportra szánt árukat is, mert az állam így szerzi megát rekompenzálói a kivitteli vámkok csökkentéséért. Viszont a gabonafélék után, amelyek az intenzív kereskedelemben eddig 1 százalékos forgalmi adó alá estek, az új törvényjavaslat szerint nem fog kelleni forgalmi adót leróni. A gabonafélék közül egyedül a liszre tartja fenn az új törvényjavaslat továbbra is az új forgalmi adót.

Fontos! Selyem frakkmellény, tükör, frakkbőrök, egyéb ószes speciál bálésárny és szabóeszközök
Neumann Károly, Cluj
Regina Maria 10. szakköznevelőben kaphatók.
Cérna, harisnya, kézimunka nagyraktár.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági népszavazás napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felügyeleti szerkesztő dr. Marton Ernő.
Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mal naptár

Szerda
6687. I. Adar 14.
1927. február 16.

A nagy citeráján

A multak multá törjenek,
késértések ne jöjjenek
Észak felől ha szel dohog
szembe dől fenyő dobok.

Ha könnyet látok: nevetem,
a mások szive mit nekem!
Ha adtam drága enyemem,
átokba hulladt a szavam.

A multak multá törjenek,
most már csak újak jöjjenek!
Komédiást, komédiát
szélnak eresszek most tehát.

A prosza azt mondok: fehér,
a tegnapi holnappal fel nem ér,
imádat, könnyek, szűz szavak:
szűknek mit beszél a vak!

Szeretni? Mi a szerelem?
Kegy, amely mindig kegytelen,
kevely szív, ártó mamorok
felé tart éhséges torok.

A multak multá törjenek,
hitem feltrisszáljenek,
hitem, hogy legjobb hittelen
menni végig az életen.

Hogy Északnak rokona a Dél,
hogy szélesendek rokona a szél,
hogy faldalmunk örömmel rokon
és méreg csordul a mosolyon.

Hogy szegénynek rokona a dus
a vidám az is, aki bus
a aki sir — valóján nevet
a lehetnek tócsák tengerek.

A multak multá törjenek,
búnak, bolondok jöjjenek!
Tantra var a holnap és a ma,
már hallik is méltó dallama.

Csodás dallam: muzsikás róhaj
a labnak morált praktikál a faj
s a Romsok és Julák
tanulnak rá — tilozófiát.

Tanulják: minden rejtelem,
vagy ennél is több: sejtelen
s rejtelmeken, sejtelenen túl
hangom pokoli kacajba ful.

Salamon László

— Csütörtökön mutatkozik be az új francia követ. Bukarestből jelentik: A király csütörtökön a szokásos formázások között fogadja Franciaország új romániai követét, Clinchant, aki átnyújtja akkreditáló levelét.

— O szászker lejes kormánytámogatást kap a kolozsvári inasotthon. Most érkezett vissza bukaresti újáról Caciuta Miklós, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara fő itkára, aki különböző kamarai ügylekben járt el a kormánynál. Többek között sikerült kieszközölnie, hogy a munkügyi minisztérium felmillió lejes szubvenciót helyezett kilátásba a kamara által fenntartott tanoncotthon számára.

— Egy olasz repülőkapitány repülőrekordja Rómából jelentik: Da Pinedo olasz repülőkapitány Afrikán, Délamerikán, Ausztrálián és Kiszázián átrepelve, újabb világrepülési rekordot ért el. A repülő tegnap esse megérkezett az afrikai Aranypartra, ahonnan a Verdi szigetekre repült tovább.

— A prágai zsidó diákhonthon megnyitása. Prágából jelentik: Néhány nappal ezelőtt adták át hivatalosan az újjáépített és megnagyobbított zsidó diákhonthon. A diákhonthon egy, erre a célra megválasztott kuratórium vezeti. A prágai diákhonthon a zsidó népjóléti központ még 1923 évben alapította meg és jelenleg egy olyan épületben van, amely eredetileg zsidó templom volt. A megnagyobbított zsidó diákhonthon 25 dálnak ad lakást és teljes ellátást és az összes modern berendezéssel rendelkezik. A megnyitó ünnepségen a külügy és tanügyi minisztérium képviselői, a zsidó népjóléti központ és sok más zsidó intézmény vett részt. Az ünnepi felszólalásokban különösen kiemelték a zsidó népjóléti központ női szövetségének érdemeit az otthon megerősítése körül és megállapították, hogy a diákhonthon még szélesebb alapot kell fektetni, minthogy Prágában jelenleg kétezer zsidó diák tanul, akiknek nagy százaléka teljesen vagyontalan és ennek következtében nem képesek privátlakásokban elhelyezkedni.

— Súlyos ítéletet hoztak a beszarábiai katonai önpörben. Bukarestből jelentik: A hadbíróság ma befejezte a beszarábiai, Bolcaniban állomásozó hadtest több tisztje ellen indított büntető tárgyalást. Anasztázia alezredestől fölmentették. Szimonovic őrnagyot degradálásra és 5 évre Jolonec főhadnagyot pedig letartóztatásra és 2 évre felfüggesztésre ítélték.

Kacagó-est

a Palermo-Barban

— Kampóskeresztesek felvonulása a bécsi Kernerstrassen. Bécsből jelentik: A bécsi kampóskereszt és „Völkisch” hatások felhívására szombaton a Kernerstrassen és Roten Turmstrassen est 6 órakor többnyire fiatalok kampóskeresztesek tömeggel gyülekeztek össze tüntetésre, anélkül, hogy erről a hatóságok előre értesülve lettek volna. Hogy a súlyosabb tiltásokat megakadályozzák, a rendőrség oszlásra szólította fel a tüntető tömeget és havannegy személyt, akik a felszólításnak nem engedelmessétek, letartóztatták. Az összes letartóztatottakat, akik közül a megmozgatás alkalmával három diáknal fegyvert is találtak, előállították a kerületi kapitányságra, ahol letartóztatásuk után és a büntető eljárás hivatalos megindítása után még az éjszaka folyamán szabadon bocsátották.

A lej emelkedése biztosítottnak látszik. Városunk egyik leendő tagja a hóvetkés sürgönyre kapta egyik bukeri ügyvédétől: R. duceti pretorile la ciurpi, pentru ca leul sa ureca Agent. (H. riényák árát szállha le, mert a lej emelkedik.) Ennek alapján a sürgöny címzettje, Sipos kereskedő, úgy a h. riényák, mint az összes egyéb cikkjeinek árát alapos revízió alá vette és azonnal nagy árleszállításokat eszközölt. A sürgöny eredetije köznevelésre van kitéve a Sipos cég k. rakatában Calea Reg. Ferdinand 8 szám alatt.

— Etj-gyűlés. Rievel Gisi Sibiu és Grünbaum Dezso Budapest jegyesei. (Minden külön értesítés helyett.)

— A Carnegie-intézet amerikai újságírókat küld Európába. Newyorkból jelentik: A Carnegie intézet költségén harminc amerikai hírlapíró július 1-ől októberig európai tanulmányútra veszi, hogy a nemzetközi béke érdekében tapasztalatokat gyűjtsen a háború után bekövetkezett gazdasági és politikai viszonyokról. Utjuk első állomáshelye London lesz, majd Páris, Hága, Berlin, Prága, Bécs, München és Genf következik. A hazai nemzetközi törvényesek és a genfi N-pszövetség ünnepiesen fogja fogadni az amerikai hírlapírókat.

— A Palesztinahivatali közteményei. Nyomatékkal felhívjuk a Palesztinabizottságok, valamint a turisták figyelmét arra, hogy akiknek nem kívándorló utlevele van (passportul de emigrare), az köteles elindulása előtt három nappal a belügyminisztériumban kijelentkezni. Amerikában a kijelentkezés nincs az utlevélre rávezetve, a hajóra szállás az illetékes hatóság részéről akadályozva lesz.

Hordozható, világhírt angol beszélgépek és lemezek legolcsóbbak Bévezés Béla zeneműkereskedésében, Ma csavárhelyt, — Kérjen ajánlatot.

Tovább dühöng a borzalmas Japán hóvihar

(Tókió, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A japán hóviharok még most is dühöngnek. Míg a nevezett városokban a hó négy méter magasra. Ebben a városban valamennyi ház beomlott a hó terhe alatt és lakói maga alá temestek. Eddig huszonegy a halottak száma. A hó által eltemetett egyes hegyi városokat repülőgépekkel sem lehet megközelíteni s így ezeket a városokat az éhveszes veszedelem fenyegeti.

Nemzetközi konferencia Bécsben a vasúti katasztrófák elhárítása érdekében

(Bécs, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyre többször ismétlődő európai vasúti katasztrófák arra indították a közep európai vasútigazgatóságokat, hogy Bécsbe egy vasúti konferenciát hívjanak egybe, amelyen megtárgyalják azokat a módokat, amelyek generálisan intézkednek a vasúti balesetek elhárítása érdekében. A vasútigazgatóságok képviselői ma, szerden ülnek össze először értekezletre, amelyen az elhárítással kapcsolatos általános kérdéseket fogják megtárgyalni.

— Larsen svéd műkorcsolyázó halálos balesete. Romából jelentik: A orosz jégpályán tegnap kereslyversenyt tartottak, amelyen súlyos szerencsétlenség történt. Larsen svéd műkorcsolyázó egy jégzakadékba zuhant, ahonnan nem lehetett kimenteni. A műkorcsolyázó hosszas halálküzdelem után odaveszett.

— Cachin francia képviselő Romániába készül. Bukarestből jelentik: A „Vii orul” értesítése szerint néhány nap múlva Romániába érkezik Cachin Victor francia kommunista képviselő. A „Vii orul” figyelmezteti a kormányt, hogy az angol kormány megtiltotta Cachin angol látogatását és ezzel példát nyújt Romániának.

Tordai hasadék boház

— Ma hirdette ki a kuria ítéletet a Roboz ügyben. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a kuria januári tárgyaláson Roboz László öt-estendő börtönre és 960 pergő pénzbüntetésre ítélte. Ugyanakkor Roboz Bélát háromévi börtönre ítélték el, büntetését azonban a vizsgálati fogságot kiöltötnek vették és azonnal szabadlábra is helyezték. Az ítéletet a kuria ma hirdette ki Roboz Imre előtt, ezzel a bejelentéssel, hogy vizsgálati fogság címén három évet és nyolc hónapja kiöltötnek vett büntetéséből. Ilyenformán Roboz Imrenek büntetéséből egy éve és nyolc hónapja van még hátra.

— Szavaló est. Csokonai, Arany, Petőfi, Vajda Janos mint a magyar klasszikus költészet legkiválóbb képviselői szerepelnek Földessy Iona a kiváló előadó művésznő önálló estélyén, amely február 20-án este 9 órakor lesz a katolikus gimnázium dietermében. Ezenkívül idegen költők, magyar modernek, erdélyi költők és Ady Endre legragyogóbb versei gazdagítják Földessy Iona műsorát, amelyet Gara Ákos kiváló szellemes irodalmi konferánsszal tarkít.

— Egy milánói postaskissasszony kíváncsi volt Mussolini feleségének levelére. Milánóból jelentik: A milánói postaigazgatóság feljelentette egyik alkalmazottját, Rosa R-wint levéltörök megsértéséért. A kíváncsi postaskissasszonyt, a rendőrség nyomban le is tartóztatta. Büne — amint a nyomozás megállapította — az volt, hogy fölbontogatta a leveleket, többek között egy ajánlott levelet is, amely a „Duce” feleségének, Donna Rachele Mussolininek szökött.

— Özvegy Kopolovits Ignácné virágokat árult, amíg öreg tagjait egybe nem könyeztetette a betegség. Azóta azt a sovány falatot sem képes megkérteni, amivel életét eltengette. A legszörnyűbb nyomorban fekszik öz. Kopolovits Ignácné lakásán és arra kéri a könyöröltes szívű embereket, hogy keresésk fel lakásán, vagy küldjenek lakására adományokat, amelyek lehetővé teszik életbenmaradását, melyet a nyomor fojtogatása napról-napra inkább veszélyeztet.

— A Comédie Française és a bécsi Burgtheater közös vendég szereplése. Bécsből jelentik: A párisi Comédie Française igazgatósága néhány nappal ezelőtt arról az ajánlattal fordult a bécsi Burgtheater igazgatóságához, hogy a színház teljes emlékjával vendég szereplésre jön Bécsbe, amelynek ellenében a bécsi Burgtheater pedig Párisban fog vendég szereplést. Hosszadalmas tárgyalások után a bécsi állami színház és a Comédie Française igazgatósága között létre-

jött a vendég szereplési szerződés, amelynek értelmében a Comédie Française március eljén három estén keresztül fog szerepelni a Burgtheaterban. A Burgtheater gyűjtőének párisi vendég szereplését illetően a vendég szereplési időpontját még nem állapították meg.

— Ballagi Aladár gyűjtőestét kapott. Budapestről jelentik: Ballagi Aladár történetíró, egyetemi tanár súlyos betegen fekszik Kinnosi utcsei lakásán. Ballagi az elmúlt hét kedden cselsdi hőben ártózkodott, amikor a szobában hirtelen rosszul lett, a fejéhez kapott s a köve kezű pillanatban eszméletlenül került el dolgozószobájában. Nyomban orvosát hívték, aki megállapította, hogy a hetvennégy éves tudós súlyos agyvérzést kapott. Azonnal ágyba fektették, ahol órákon át nem tért magához és csak később nyerte vissza öntudatát, amikor ezt kérdezte az ágya körül összegyűlő orvosoktól: „Jaj, mi történt velem?” Ballagi Aladár hetedik napja nyomja így az ágyat, állandó orvosi felügyelet és kezelés alatt áll, naponta kétszer látogatják a kezelőorvosok, állapota azonban változatlanul súlyos. Időnként még most is elvált eszméletét, néha meg annyira rosszul lesz, hogy félrebekéri. Noha állapota változatlanul súlyos, orvosai nem tettek le arról, hogy a nagy tudós állapota jobbra fordul.

Játszák SCHIMAIÉK

— Újabb rablótámadás Berlinben. Berlinből jelentik: A német fővárosban egyre jobban szaporodnak a rablótámadások és gyilkosságok. Maán a szombatról vasárnapra virradó éjszaka Keding Margit mindenestélyt gyilkolták meg borzalmas módon, a vasárnapról keddre virradó éjszaka hasonló gyilkosságot kíséreltek meg Charlottenturg egyik villájában. A mindenestély éjféltájban kikísérte a villa kapuján a villatulajdonos egyik vendégét, a kaputól azonban nem tért többé vissza. Urnője csupán reggel vette észre, hogy a mindenestély nyomtalanul elűnt s a szolgálómélyszettel átkutatta az egész épületet, meg aztán a lépcsőház egyik lépcső szélén szájával, eszméletlen állapotban. Fején súlyos tárgytól származó ütések nyomai látszanak, a rablótámadás körülményeit azonban eddig még nem lehetett tisztázni, minthogy a leány ma estig nem tért magához.

— Az Uj Kelet Oradea-Mare-Nagyvárad fiókiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zeigmond) és Kradévi emléktér 2. sz. (sznyűsület) alatt van. Telefon 8-66.

MORAVETZ
ROMANIA ZENEMÜKÖZPONTJA
TIMIȘBARA
MINDEN ZENEMŰVET RAKTÁRRÓL
SZÁLLIT
Jegyzékek ingyen

— Betörtek a jelentik: Szombatr egyetem kveszturát öt dékáni aranylár ezer schillinget te megállapította, hogy ottak be az egyet tak megukat és é rába. Hajnali négy észrevette, hogy az kából két ember magát, de azok ny észrevett azonban minden jel szerint a betörés idején. Kiderült, hogy Kr álnévtelges festőmű beűt a kereskedé mint tízezer schill willnál kétezer se hogy őrtállott, de röknek sem nevűt elopott láncoknak műbecsük is van. Adományozta Fere aranyforint értékű nyomozás nagy e rá, hogy a bető é zere kerül k.

Labo ing. Theodor

SZ békebeli m tiz

KÖZGAZDASÁG

A lej Zürichben elérte a 3 szantimos árfolyamot

(Cluj Kolozevár, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A zürichi tőzsléről ma 3 szantimos zárlati árfolyammal érkezett a lej. Közel két év óta a román valutát egyetlen egyszer sem jegyezték ilyen magas kurzuson a nemzetközi tőzsdéken, bár a lej igen sokszor közel járt már ehhez az értékeléshez. A lej fokozatos javulása nem kőve kezett be váratlanul, bár a belöldi piac mindig óvakodott a zürichi jegyzést százszázalékosan eszkomptálni. Ma is Kolozeváron a svajci frankot 34-34 10 lejjel jegyezték, ami csak 2 94 es zürichi paritásnak felel meg. Ezt az óvatosságot azzal magyarázzák, hogy a külföldi tőzsdékkel a lej, amelynek ez az árfolyama szívt nem lehet tarisja jellegű.

Annál kétségtelen, hogy külföldön mindenütt megjavult a Románia iránti bizalom. A vámtételek 50 százalékos csökkentésével megindult az intenzív gabonaeport, amellyel sok idegen valuta került Romániába, sőt a külföldön lévő lejtől is jórésze is felszabadult, úgy, hogy ez idáig elő a lej árfolyamának lépcsőzetes feljavulását. Még ennél is kedvezőbbre hangoltak a nemzetközi pénzpiacok a román valuta iránt a kormány angol és németországi kölcsöntárgyalásai, amelyek kedvező mederben haladnak a perfekció felé. Ugyanez a külföldi bizalom, illetve ennek hiánya idáig elő 1926 májusában a lej ismeretes zuhanását, amikor a román valutát Zürichben 130 es árfolyamon jegyezték. Alig tíz hónap alatt tehát a lej nemcsak visszazerezte átlagos pozícióját, hanem olyan árfolyamot ért el, amelyet a mindenkori kormányok stabilizációs kurzusnak tettek maguk elé. Azt, hogy ez a stabilizáció most bekövetkezik-e, csak remélni lehet, de biztosra nem vehető, habár az olasz tárgyalásoknak ez a fő-tengelye. Még kell azonban állapítanunk, hogy olyan valuta mellett, amely nem is egészen egy év alatt ilyen szélsőséges kilengéseket mutat, egyáltalán nem alkalmas az ország gazdasági életének egészséges kialakulására.

Ma ül össze Bécsben a dunai államok gabonakonferenciája

(Cluj Kolozevár, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint jelentették, február 16-án ülnek össze Bécsben az összes dunai államok gabonatisztviselői képviselői, hogy a Dunán történő gabonaszállítás kérdését egységesen szabályozzák. Az utóbbi évek alatt fellendült tranzit üzletet ugyanis nagyon hátrányosan befolyásolja, hogy az országközi gabonakereskedelemnek ni e-nek egyes szék áyai, amilyenek ma már Európa legtöbb államai között megvannak. Az oroszok, csehszlovákok, magyar, jugoszláv, román és bolgár gabonakereskedelem alapja ma is a Duna, amely főre volt mindig Európa vízforgalmának, hiszen hét export-államnak szolgál hajózási és árukereskedelmi utvonalként, ugyasakor pedig jelen ő eszköze a Fekete tenger és a Balkán államok felőli kontinentális importnak és közvetítője a keleti piacokra irányuló kivitelnek.

A bécsi szerződés az Utóbbi Brailág terjedő szakaszban nemzetközivé deklarálta a Dunát, mint hogy több államnak szolgál természetes utvonalként a tengerhez. Ezért van azután, hogy a Duna, mely a vasút és a tőmegszállítás mai korában is nélkülözhetetlen forgalmi eszköz, szorosabb gazdasági együttműködésre kényszeríti a folyam mentén fekvő államokat. Még az érdekelt országok különböző jogszokásai a magánjog és a hajózási terén akadályokat gördítenek a gabonakereskedelem útjába. Azonkívül pedig az új államok területén új gabontőzsdék alakultak, amelyek üzleti szok-

ványai speciális helyzeteknél fogva eltérnek egymástól azorint, hogy az illető ország vevője, vagy eladó a gabonapiacra. Ezért vált szükségessé egy nemzetközi fórumra megtervezése, amely az összes érdekelt államokban használatos és érvényes legyen. A tisztázandó kérdések között szerepel például a berakodás, a behajózás, az opció, a kirakodási fogalma, a Vaszapuilletékek beszámítása, a súlyelszámolás, a tényleges súlyhiány jóváírása, a témpénzfizetés, a szerződésesség, valamint más üzleti finanszok pontos körülménye, amelyek fixrozásá-tal a dunai államok gabonaforgalmának lényeges fellendülését várják.

¶ Komoly formát öltetek a németországi kölcsöntárgyalások kilátásai. Bukarestből jelentik: Tegnap délután Averescu miniszterelnök megállt a kértetie M. nolescu pénzügyi államtitkár és Kaufmann Oszkár bankigazgató referátuma alapján hosszasan tárgyalt vele a román-német gazdasági közlekedés kérdéseiről. A kormányhoz közlelő hírek úgy tudják, hogy a kormány Németország felé irányuló orientációja szoros összeköttetésben áll az olasz-román pénzügyi és gazdasági tárgyalásokkal. Olaszországuk is állítólag az a réte, hogy R. mátiának feltétlenül rendeznie kell Németországgal való gazdasági viszonyát. A Kaufmann féle referátum egyik konkrét eredménye, hogy M. nolescu eg előre lemond terbe veti románai u szá áról és ehelyett még e hó folyamán Berlinbe

Tőzsde

A lej Zürichben mára 7 ponttal javult és elérte a 3 szantimos. Párisban 38, Bécsben 125, Prágában 15, Budapesen 3 ponttal emelkedett a lej. A piac teljesen lanyha és tartózkodó.

Devizák	Kolozevár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Bonyok
		nyitás	zárlat						
Zürich	8400-8410	—	—	489 1/2	8880	11010	18684	650 1/2	1923 1/2
Newyork	175-176	5197 1/2	5197 1/2	2544	175	57220	71020	3876 1/2	—
London	855-8.0	2522	2522	12342	853	2776	3445	16387	455 1/2
Páris	700-710	2015 1/2	2045	—	696	2252 1/2	2795	133	393 1/2
Milano	760-770	2241	2235	109 3/4	762	2460	3063	14590	430 1/2
Prága	524-528	1540 1/2	1540 1/2	75 1/2	521	1694 1/2	2103 1/2	—	286 1/2
Budapest	8100-8110	9090	9090	—	31	—	12413	59 1/2	—
Belgrád	—	913 1/2	913 1/2	—	315	1005	1247 1/2	5944	176
Bukarest	—	300	300	1400	—	324 1/2	408	1930	58
Varsó	—	5310	5805	—	20	6385	7908	377 1/2	—
Bécs	2490-2510	7325	7325	—	2480	8080	—	4 6 1/2	—
Berlin	4190-4200	12320	12320	—	4160	18564	16829	80010	—

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 300, Páris 1460 Budapest 324 1/2, Bécs 40800 Prága 1930

— **Betörtek a bécsi egyetemre.** Bécsből jelentik: Szombatra virradó éjjel betörtek az egyetem kiveszturájába és elvitték a rektori és öt dékáni aranyláncot, amelyek érték: kilenc-ezer schillinget tesz ki. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a betörők már nappal jutottak be az egyetem épületébe, ahol meghúztak magukat és éjszaka behatoltak a kiveszturába. Hajnali négy órakor az őrtálló rendőr észrevette, hogy az egyetem egyik földszinti ablakából két ember ugrik ki. Utánuk vetette magát, de azok nyomtalanul eltűntek. A rendőr észrevett azonban egy harmadik embert, aki minden jel szerint őrtállott az egyetem körül a betörés idején. Ezt az embert előállította és kiderült, hogy Kratochwil Hermannnak hívják, állítólagos festőművész, aki két évvel ezelőtt betört a kereskedelmi főiskolába, ahonnan több mint tízezer schillinget vitt el. Kratochwillnál kétezer schillinget találtak. Bismerte, hogy őrtállott, de azt állította, hogy a betörőknek sem nevét, sem lakását nem ismeri. Az ellopott láncoknak aranyértékükön kívül nagy műbecsük is van. A rektori aranyláncot 1797-ben adományozta Ferenc császár és 1810-ben 3250 aranyforint értékű arannyal bővítették ki. A nyomozás nagy eréllyel folyik és remény van rá, hogy a betörők rövidesen a rendőrség kezére kerülnek.

PHILIPS
RADIO

Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav-Brasov

Valódi
HERZ
szalámi

békebeli minőségben, minden jobb üzletben kapható.

ruár 16
áni
dihöngve-
alamennyi
ak azsma.
eni a gy
.....
1
5 európai
csbe egy
amelyek
ágok kép-
apcsolatos
.....
nek értel-
jén három
bestere-
degszer-
nég nem
t kapott
történet-
készik Ki-
hét kedd-
amikor a
hez kapott
ül terül
ért siettek,
négy éves
nál gyba
m-gához és
ar, amikor
ilmaskodó
ÉK
mi tor-ent
pja nyomja
elet és ke-
stogatták a
ltozatlanul
zti eszmé-
t, hogy fél-
ul súlyos,
a nagy tu.
nben. Ber-
ban egyre
ok és gyil-
rnapra vir-
donesleányt
varánspról
gyilkos-ágot
r villásjáb-n.
erte a villa
vendégét, a
vissza. Ur-
gy a min-
a szolgál-
letet, míg
rában meg-
mött szájjal,
os tárgytól
a rablótá-
még nem
ma estig
vradí fők-
(Blum Zeig-
yőnslet) alatt
TZ
PONTJA
TÁRRÓL
yen

ntasik, ahol hivatalos formában is megtezi a tárgyalásokat a német kormányal. Tegnap délután Bukarestbe érkezett egy német bankigazgató, akit úgy tekintenek, mint a német birodalmi kormány felhatalmát megbizottját, aki a tárgyalásokat kezdi el. A fővárosi lapok szerint rövidesen egy német hivatalos delegáció érkezik Bukaresbe, hogy az 1916-ban a Reichsbanknál depozált román aranykészlet kérdését rendezze, valamint a Generalbankjegyek ügyét is.

Törvényesítő társaságokba tömörítik az erdélyi közbirtokosságokat. Bukarestből jelentik: A földmiveltésügyi minisztérium elhatározta, hogy a községi legelők nyilvántartásának megkönnyítésére bevezeti a törvényrendszert, azonkívül minden község köteles a legelő tulajdonjogát igazoló okmányokból külön dosszié összeállítani. Az erdélyi közbirtokosságokat fel fogják szólítani, hogy 1918 évi X. törvényiük értelmében legális községi, betéti vagy részvénytársaságokba tömörítsenek, vagyis határozott jogi alapra helyezkedjenek. Így akarja a kormány komolyan ellenőrizni egy a terület kihasználását és a közbirtokosság vagyonát, mint a vagyonkezelést.

Külföldi érdeklődés a romániai vaj és olajpogácsa iránt. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ma átiratot kapott az athéni román kereskedelmi attasétól, aki közli, hogy Görögországban nagy kereslet mutatkozik prima tehénvaj iránt, amelynek igen jó állandó piaca volna ottan. A kamara felkéri mindazokat, akik komoly vajexportot tudnának Görögországba irányítani, forduljanak felvilágosításért a kamara főtthárságához. Ezzel egyidejűleg a bécsi Deutsche Landwirtschaftsgesellschaft f. für Österreich állandó vásárlásokat hajlandó eszközölni a romániai olajpogácsagyáraktól. A eszernovízi mezőgazdasági kamara információja szerint a bécsi cég abszolút komoly vállalat, amely permanens üzleti nexusba óhajt lépni Románia olajgyáraival.

GARDI Erdély legegészségesebb fényképezési műterme
Cluj, Str. Saguna No 13.
(volt Bartha Miklós-utca)

"His Master's Voice",
"Columbia" stb. **művész-tánc-lemozben és beszélőgépben**
óriási választék
Dávid
hangszerkészítőnél, Cluj, v. Unio-utca 12 sz.
Heber lemezek!
Alapitva 1896.

Megnyilt a Széchenyi-tér 34. sz. alatti **tojás üzlet**
melyben minden nap szakértőleg lámpázott garantált friss tojást piaci áron 50-100 dbig megrendelést házhoz szállítunk. **HOLLANDER**

Előnyös fizetési feltételek mellett vásárolhat
WEISS ELEK
áruházában, Cluj, Deák F.-u. 14.
Nagy választék női és férfi szövetekben, selymekben, vásznakban és szőnyegekben.
Olcsó szabott áruk, Előnyös fizetési feltételek.

APROHIRDETESEK
Egyesületi közlésnél egy sor 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej, legkisebb apróhirdetés 40 lej. Aláírásoknak 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előhirdetések 150 lej.

Egy használt fürdőszobában rejtő és kószettel, teljesen nyosan eladó. — Mikes Kelemen-u. 13.

Üveg- és porcellán-üzet eladó. Cim: Taub hírlap-irojában, Carei.

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéteriné féle szakácskönyvet, amely az összes zöldségtípusok és gyümölcsök befőzésmodját, továbbá a legkülönbözőbb ételkészítési módokat tartalmazza, eddig már 25,000 példányt forgalomban. — Kapható minden könyvtérkedésben és újság J. könyvtáránál, Tordán.

Antik butorok, ezüst dísz tárgyak, tejesen jó karban levő irógép és varrógép, elköltözés miatt eladó. — Megtekinthetők 11-12-ig 3-6-ig Mermelstein, Malom a. 17. szám. 2877

Jó karban levő gyermek-sportkoszt veszek. Cim: Nap nyomdájában.

Egy gyógyvizeztári berendezés eladó. Cim: a kiadóban.

Párnát
montrozok izlésesen és jutányos áron. — Ugyanott zongoragyárokban Cim: a kiadóban

Hajhullás
és hajszalma ellen legjobb szer az **"Egger-Petrol"**
Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Butor Hálószoba, szép, jó és olcsó. **Szobák Fülöp** butorgyárában **Timisoara, II., Távirat-u. 19. sz.**

Budapesti nemzetközi vásár
1927. április 30—május 9.
Rendezi a Budapesti Keresk. és Iparkamara **Vámszabadraktár.**
Bel- és külföldi szállítási és utazási kedvezmények **Vízumkedvezmény.**
Külföldieknek és a látogatóknak felvilágosítást nyújtanak. Budapest, Vasárlóda (V. Alkotmányu 8)
Cluj: Kereskedelmi és Iparkamara. Arad, Brasov, Deva, Tg.-Mures: Kereskedelmi és Iparkamara.
Bistrita: Laurentzi János börgyár. Carei: Brichta Miksa.
Dej: Stojka László fűszerkereskedő. Dicioasmartin: Pekry Sándor földbirtokos. Oradea: Hala de Bomeru din Oradea.
Satu Mare: Unione Industriilor de Fabrica si a Patonilor din jud. Batumare.
Timisoara: Tedeschi Béla, II. Str. Dacilor 17. Turda: Polonyi Sándor fűszerkereskedő.

Megnyilt **ארטה כשר** étterem - **Timisoaran**
Belváros, Börze-utca. — Olariu Parneu palota. Elegáns, tiszta, olcsó és megbízható. Utazóknak 10% kedvezmény. — Restaurant **Müller.**

SZÍNHÁZ MŰVESZET

A Wiesenthal nővérek táncestélye a kolozsvári Román Operában. Hétfőn este zajlott le telt ház előtt a bécsi Wiesenthal nővérek, egyetlen táncestélye a kolozsvári Román Operában. A nagyhírű osztrák táncművésznőket a közönség élénk tetszéssel fogadta. Ez az előadás azonban nem a tipikus bécsi melódikára beállított finom és könnyed számokra, hanem a három Wiesenthal-testvér bájos, egyéni és kifejező táncművészkéjének szólt. A régi repertoár egy-egy száma azt az illuziót keltette mégis, hogy a valamikor forradalmi jelentőségű Wiesenthal trio bizonyos koncepciókat tett a koreográfia modern fejlődésének. Zenekíséret nélkül ezek a táncok minden bizonytalansággal mélyebb hatást váltottak volna ki a közönségtől, amely azonban így is bőszegesen honorálta a vendégművészek feltétel nélkül elismerésre méltó művészetét.

A kolozsvári román opera heti műsora
Szerda: Traviata (Lidia Lipkowskaja fellépése).
Péntek: Bohémek. (Lipkowskaja fellépése).
Vasárnap: Fat frumos.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Chopin. Az idei évad egyik legnagyobb operett sikerét reméli a színház Chopintól. Szövege finom, édeskes, fordulatos. A nagy zeneköltő szerelmét George Sand iránt örökíti meg. Zenéje nem szerül elzúgatos beharangozásra, felüláll minden kritikán. A színház mindent elkövet a siker érdekében. Fényes, stílusos kiállítás a parádés szereposztás garantálja ezt a sikert.

Szentgyörgyi 86 éves! Kolozsvár apraja-nagyja öregek, fiatalok készülnek a vasárnapi estére, hogy megünnepeljék a Szentgyörgyi születésének 86. évfordulóját. Ünnepi előadásul Sziligetinek évtizedek óta nem adott népszimfűve, a Nagypap fog színpadon Szentgyörgyivel a címszerepben.

A Bartók-hangverseny műsora. A Bartók-hangverseny vasárnap déli fél tíz órakor lesz. Teljes műsora ez:

- I. a) Rossi Michelangelo (XVII. század első fele) Toccata A-moll.
- b) Della Ciaja Azolino Bernardino (1671—1755) Canzone C-dúr.
- c) Marcello Benedetto (1686—1739) Négytétéles szonáta B-dúr.
- d) Scarlatti Domenico (1685—1757.) Egytétéles szonáta G-dúr.
- II. Beethoven: Szonáta, op. 26. (As-dúr). Andante con Variatione Scherzo-Marcia funebre-finale. Szünet.
- III. a) Kodály: Székely keszerves.
b) — op. 3-ból a 4 és 5 szám.
c) Bartók: Három tót népdal.
d) Bartók: Vázlatokból. 1. Hinta-palata. 2. Román népdal. 3. Romános.
e) — Kis zongoradarabokból. 1. Menuette. 2. Dal. 3. Preludio és All Ungherese.
- IV. a) Bartók: Szabadban című sorozatból. 1. Sípval dobbal... 2. Az éjszaka zenéje.
b) — Szonáta I. tétéle,
c) Chppin: Scherzo (B-moll).

Heti műsor

Szerda: Az ismeretlen katona (Ujdonság először. Táray vendégjátéka, Poor Lili fellépésével. Premierbérlet 47 szám. Sorozat 281.)
Csütörtök: Az ismeretlen katona (Ujdonság, 2-szor. Napibérlet 47 sz. B. Sorozat 282.)
Péntek: Chopin. (Operett-ujdonság, először. Karácsonyi Ily, Tolnay, Ihaszszal. Premierbérlet 48 szám. Sorozat 283.)
Szombat 4-kor: Akácávirág (Lengyel Irán, Tolnay, Ihaszszal. Leszállított helyárak. Sorozat 294.)
Szombat 8-kor: Chopin. Napibérlet 48 sz. A. Sorozat 285.)
Vasárnap fél 12-kor: Bartók Béla hangversenye. (Méréskelten emelt helyárak. Sorozat 286. 286. Premierbérlet 49 sz. A titkári iroda mindazoknak a bérletnek, akik a déli órák miatt nem akarják igénybe venni bérletjogukat, készségesen cserélni be bérletjegyét más előadásra, vagy egy előadásra eső bérlet-hányadot visszatérít.)
Vasárnap fél 4-kor: Chopin. (Operett-ujdonság 3-adszor. B. ndez helyárak. Sorozat 287.)
Vasárnap 7-kor: Morfium (Táray vendégjátékával, Poor Lili fellépése. Napibérlet 48 szám B. Sorozat 288.)

Aranykiosztó és kiadóhivatal:
Kolosvár, St. Baron
Pop (Brassy-utca) 10
Telefon:
Kiosztó és kiadóhivatal
277, 228 és 1947
1927 február 17 Cs

Legolcsó
I. a sprított büktha...
Ötletek legolcsó
Első Román Pagyap
Telef 10 Eszaki út 10

Az első
Nem éppen a leg...
ban emberemlékezet...
botrány, mint most...
hídeg és ködös skan...
nyörtelenül becsület...
berek, Stockholm v...
gy ocelekedtek, mi...
Kelet Európában éln...
mázták a kisembereket.
Stockholmban é...
felháborodás vihar...
borodásnak szele vé...
séges skandináv fél...
anyira a polgárm...
háborodáson oszda...
nálunk nem valami...
olyan régi, mint az...
egyetlen olyan társ...
kísérte az embert...
társadalmi berendez...
formákban keresztül...
minden nyelven...
azonban ugyanez...
esztendővel, amikor...
világhírű botrány...
elképedtek az emb...
az ilyen fajta csalá...
név méltó megör...
botrányok.
Harmincnegy...
név leit a panam...
szótárába jelölt a...
hatatlan szűkege...
nek. Csak ugyne...
voltak, keleten és...
venni a szót, nyu...
ban északon, aho...
becsületesek az er...
A stockholmi...
északi becsület...
hogy a háboru és...
hulláma egész a...
De Stockholmban...
napirendre a dolg...
és az öccsének is...
kedve a panamát...
funkcionáriusnak...
elképzelné, hogy...
büntetéstől péld...
ami Közép- és...
éppen a ritkaságo...
Ott, ahol a...
természeti jelens...
rik az elutasolás...
és kíméletlen és...
csalekménnyel. I...
borodásnak még...
egészen bizonyo...
megsértett világ...
smely győzelem...
nyekből, a sorpu...
verselből ismerő...
Közép- és Ke...
szokta utól rni a...
ben e'ég sokszo...
uszni a panam...
éppen első állor...
karriérnek. Így